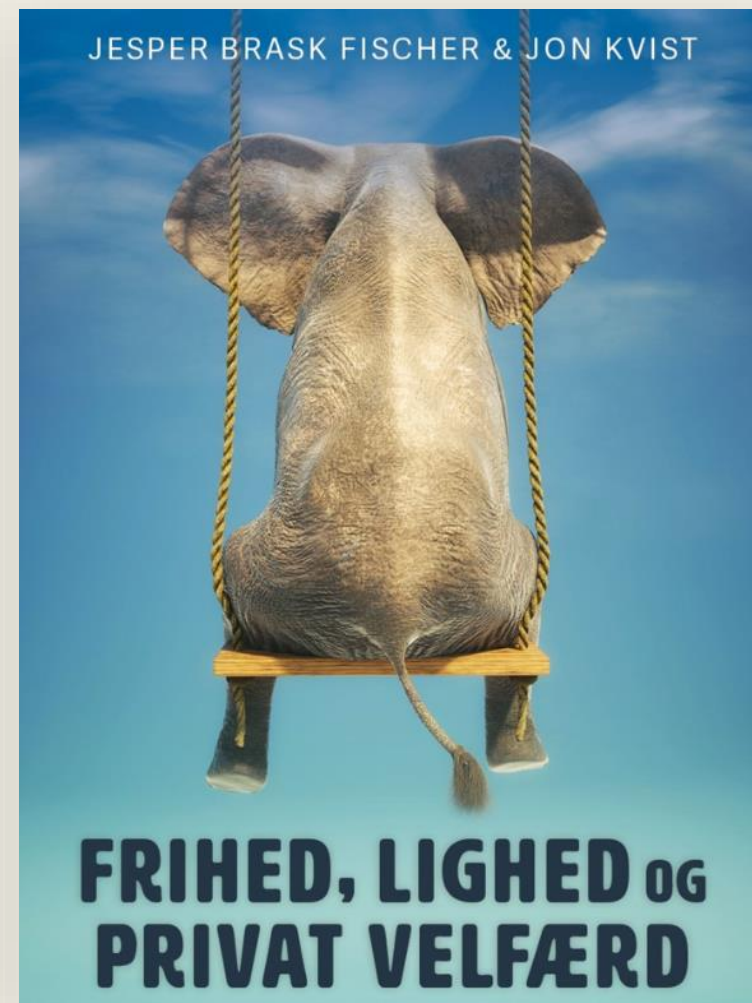
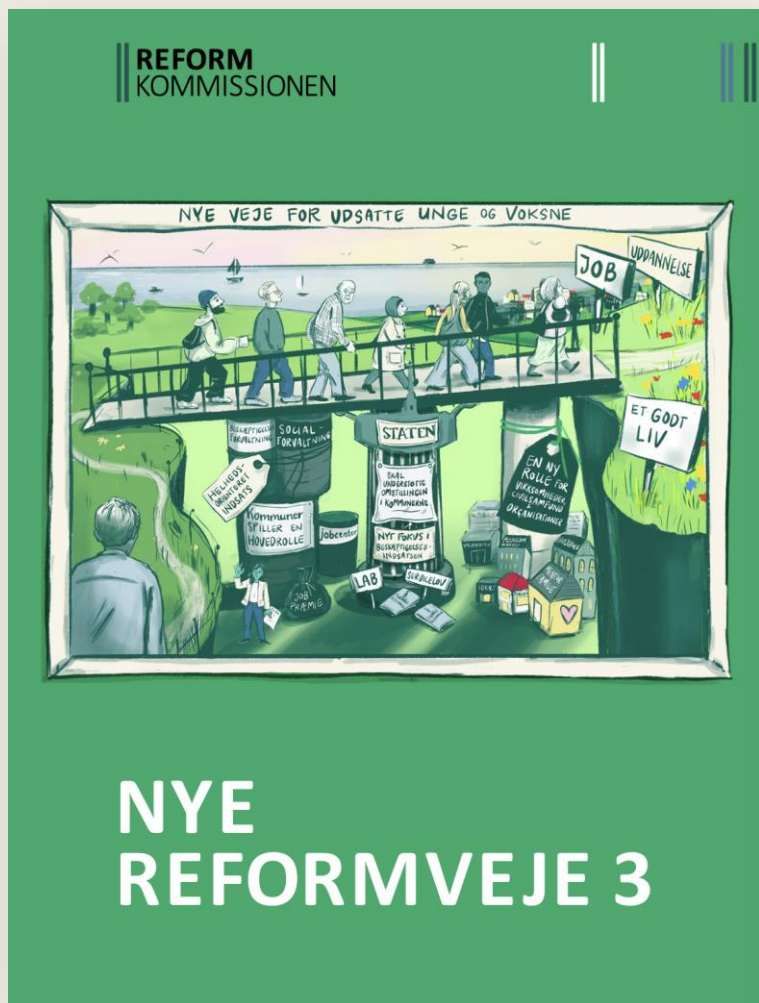

Den private velfærd - udfordring eller redning?

Jon Kvist, Roskilde Universitet

En for alle og alle for en,
Konventum, 6. maj 2024

”skattehadende velfærdselskere”

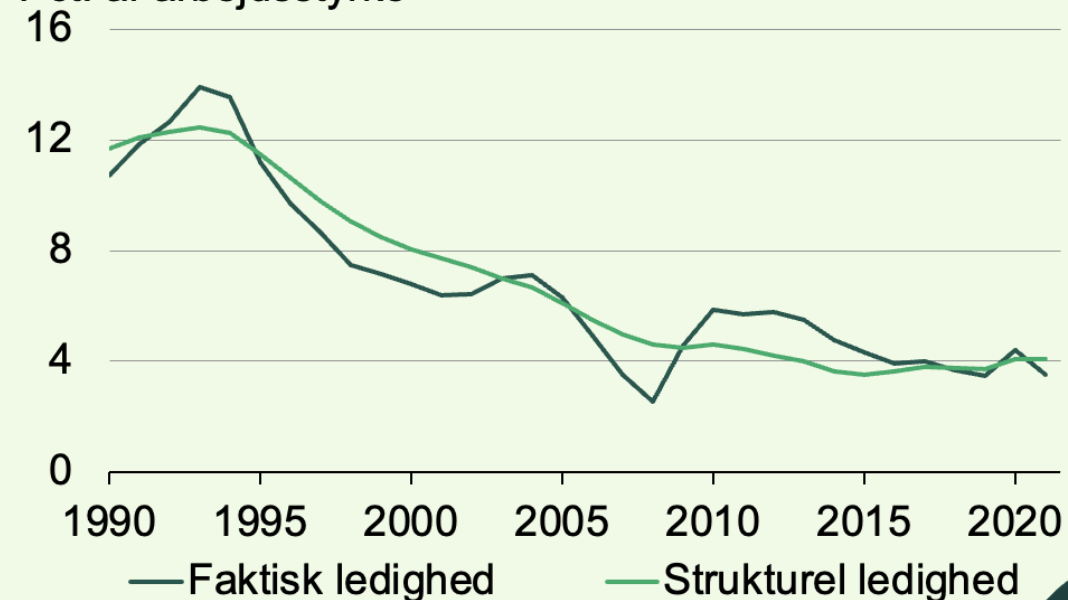
Beskæftigelsesindsatsen – både en succes og en fiasko

Successen: Meget lav ledighed og jobparate ledige kommer hurtigt i job

Fiaskoen: Mange udsatte borgere hænger permanent fast i midlertidige ydelser

Faktisk og strukturel ledighed

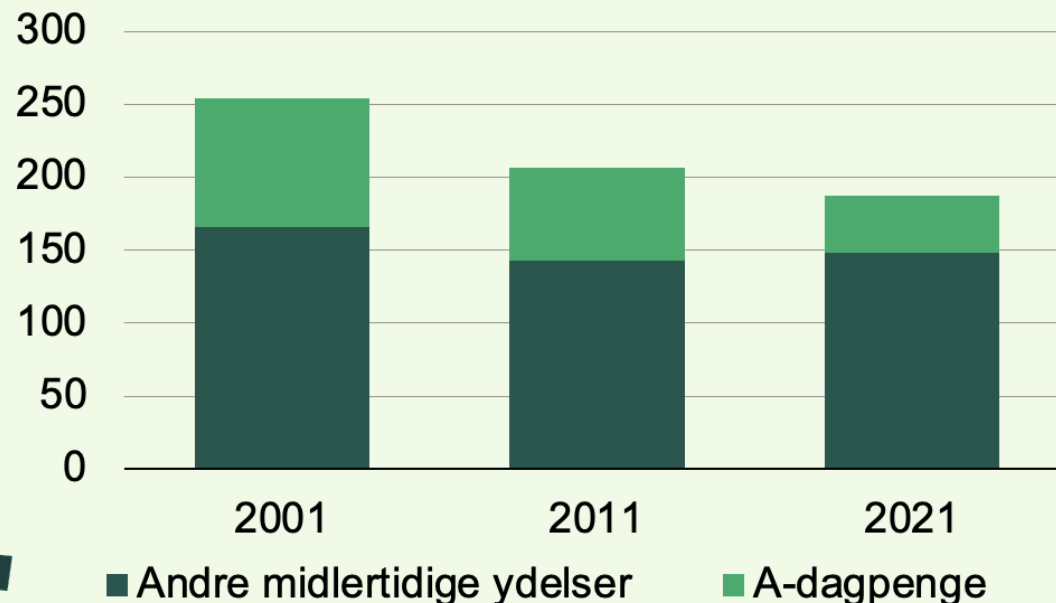
Pct. af arbejdsstyrke

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Økonomisk Redegørelse (marts, 2023).

Borgere, der er langvarigt på midlertidige ydelser

1.000 fuldtidspersoner

Anm.: Opgørelsen tager udgangspunkt i personer i alderen 16-64 år, som i mere end 80 pct. af et år har modtaget midlertidige ydelser. Størrelsen af gruppen er omregnet til fuldtidspersoner på baggrund af antallet af uger med midlertidige ydelser. I midlertidige ydelser er medtaget: A-dagpenge, sygedagpenge, kontanthjælp (inkl. uddannelseshjælp og SHO-ydelse/integrationsydelse), forrevalidering, revalidering, ressourceforløb og jobafklaringsforløb.

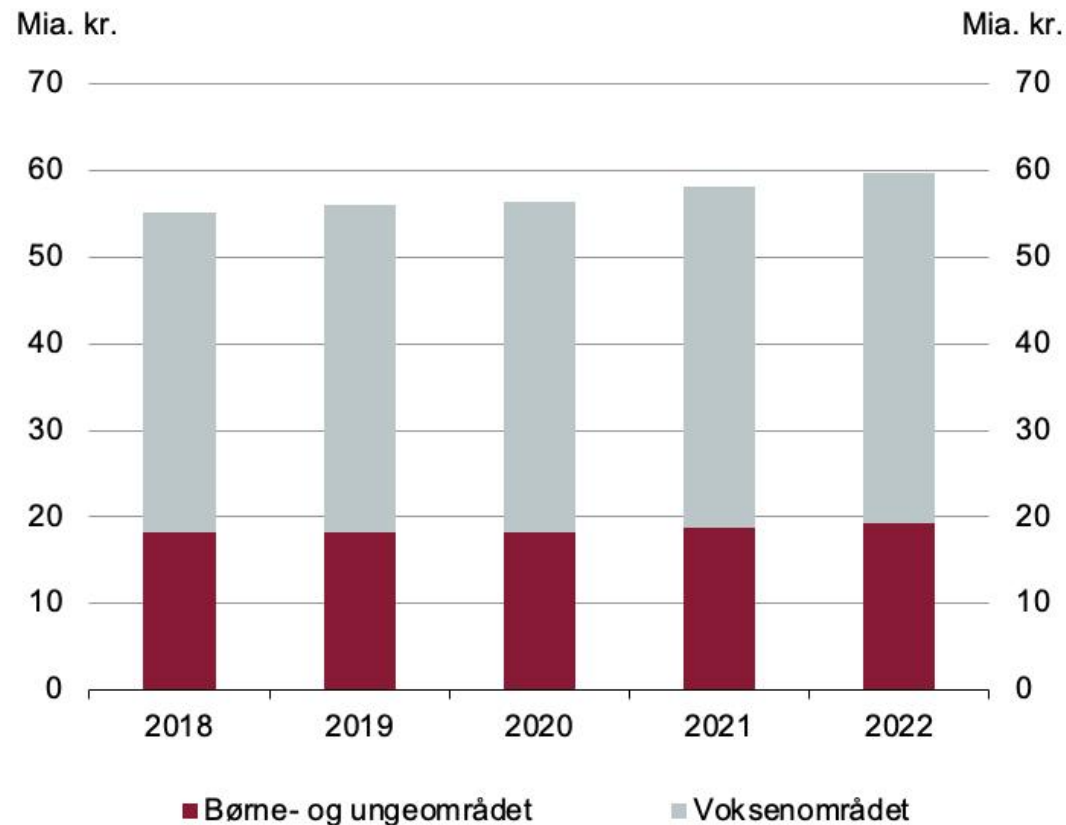
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Derfor behov for nye veje for udsatte unge og voksne

REFORM
KOMMISSIONEN

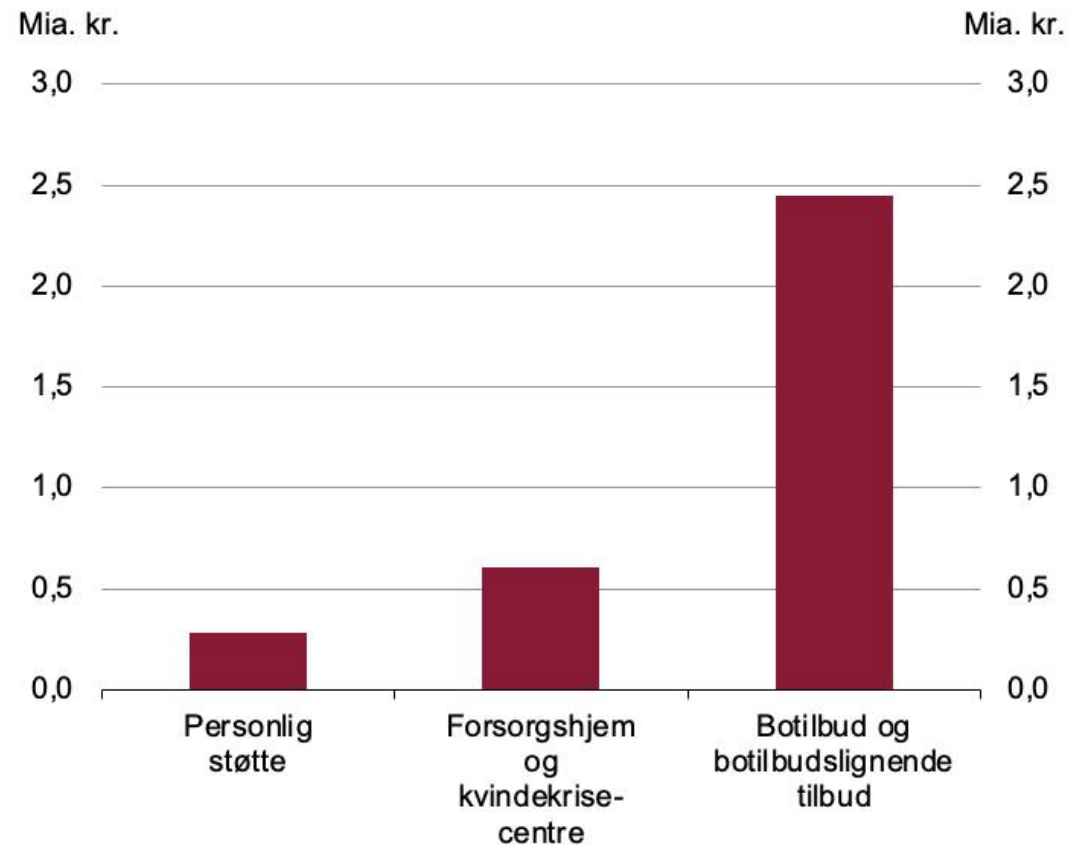
Udfordringsbillede

Figur 1: Udgifter på det specialiserede socialområde, 2018-2022

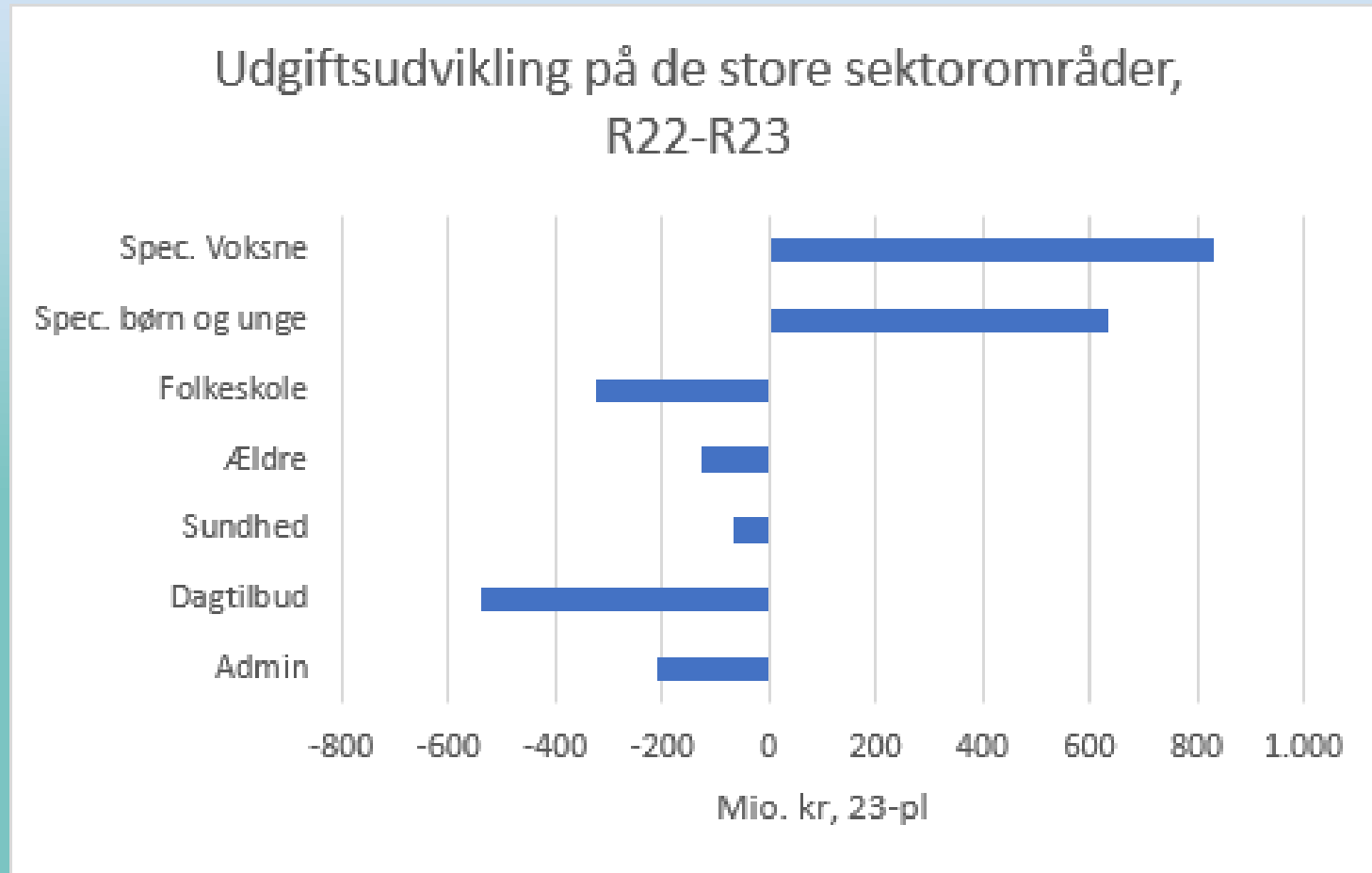
Note: Opgjort i 2023-priser

Figur 2: Udgiftsstigning på voksenområdet, 2018-2022

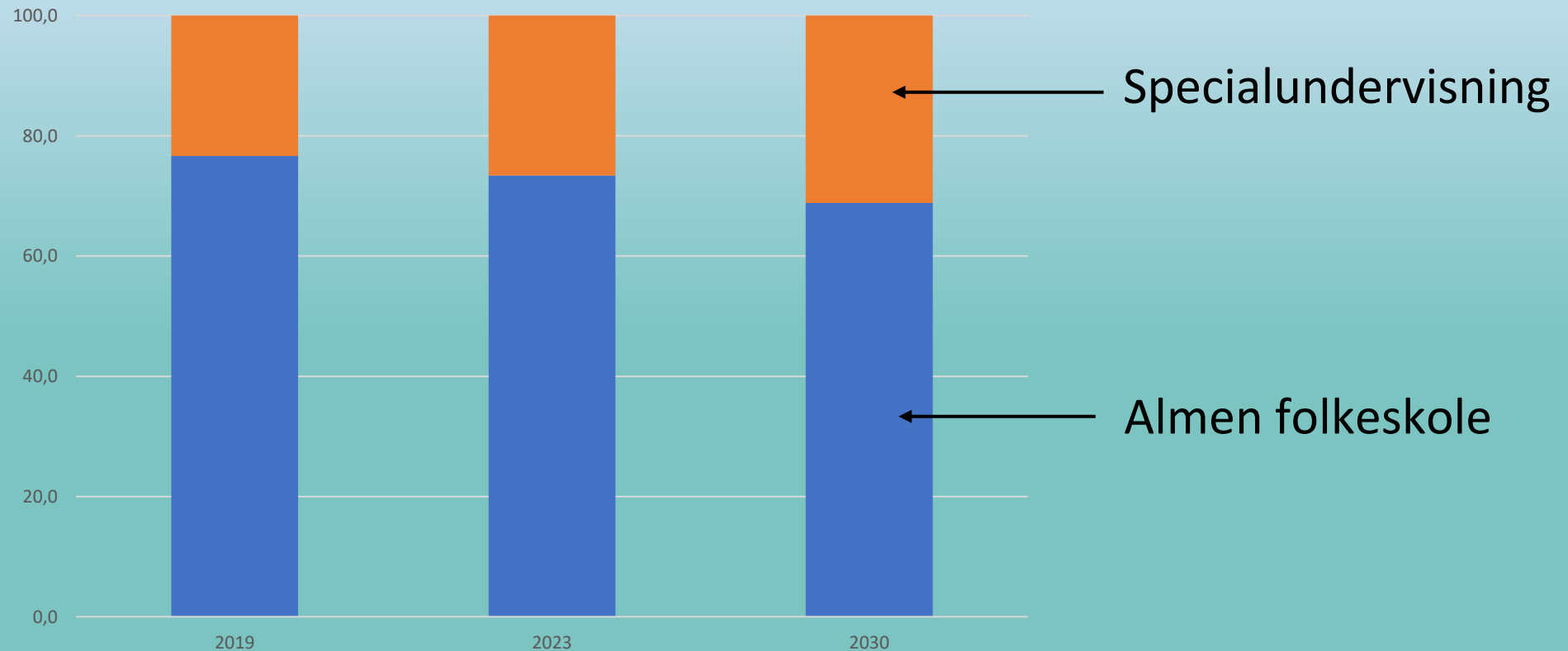
Note: Opgjort i 2023-priser

Færre penge til skoler, børnehaver og ældre,
flere til sårbare børn, unge og voksne

Kilde: KL

Flere penge til specialundervisning, færre til den almene folkeskole

Kilde: KL

Opsummering: Den offentlige velfærds udfordringer

- Demografi (flere ældre, færre hænder, færre skattebetalere)
- Indtægtsloft – grænser for beskatning (Laffer kurven)
- Produktivitetsloft – velfærdsservice bliver dyrere at producere (Baumols lov)
- Efterspørgslen efter velfærd stiger når vi bliver rigere (Wagners lov)
- Befolkningens tillid daler og utrygheden stiger
- Økonomien og systemet får ikke alle med (fx udsatte unge og voksne)
- Systemet er under pres (fx spec. social område og specialundervisning)

Definition af privat velfærd

1. Ydelsen er privat ejet og under privat kontrol
2. Ydelsen er helt eller delvist privat finansieret

Den skjulte velfærdsreform

- Omfang og udvikling af den private velfærd

23% af den danske velfærd er privat finansieret

Private velfærdsydelse og services	Før	Nu
Sundhedsforsikring (# forsikrede)	228.000 (2003)	2.700.000 (2022)
Sygeforsikringen danmark (# forsikrede)	2.200.000 (2017)	2.700.000 (2023)
Lønsikring (# forsikrede)	82.000 (2006)	383.000 (2021)
Tab af erhvervsevneforsikringer (# forsikrede)	715.000 (1990)	>2.000.000 (2019)
Arbejdsmarkedspension – indbetaling (% af N)	25 (1990)	85 (2022)
Arbejdsmarkedspension – udbetaling (% af pensionister)	37 (1995)	69 (2021)
Private skoler (% af elever)	11 (2010)	22 (2022)
Efterskoler (# elever)	20.700 (2000)	31.500 (2022)
Lektiehjælp % af elever 4.-10. klasse)	<i>Ukendt</i>	8 (2022)
Hjemmehjælp (% der køber privat)	8 (2015)	14 (2022)
Friplejehjem (% af samlet antal)	0,5 (2009)	4,2 (2022)

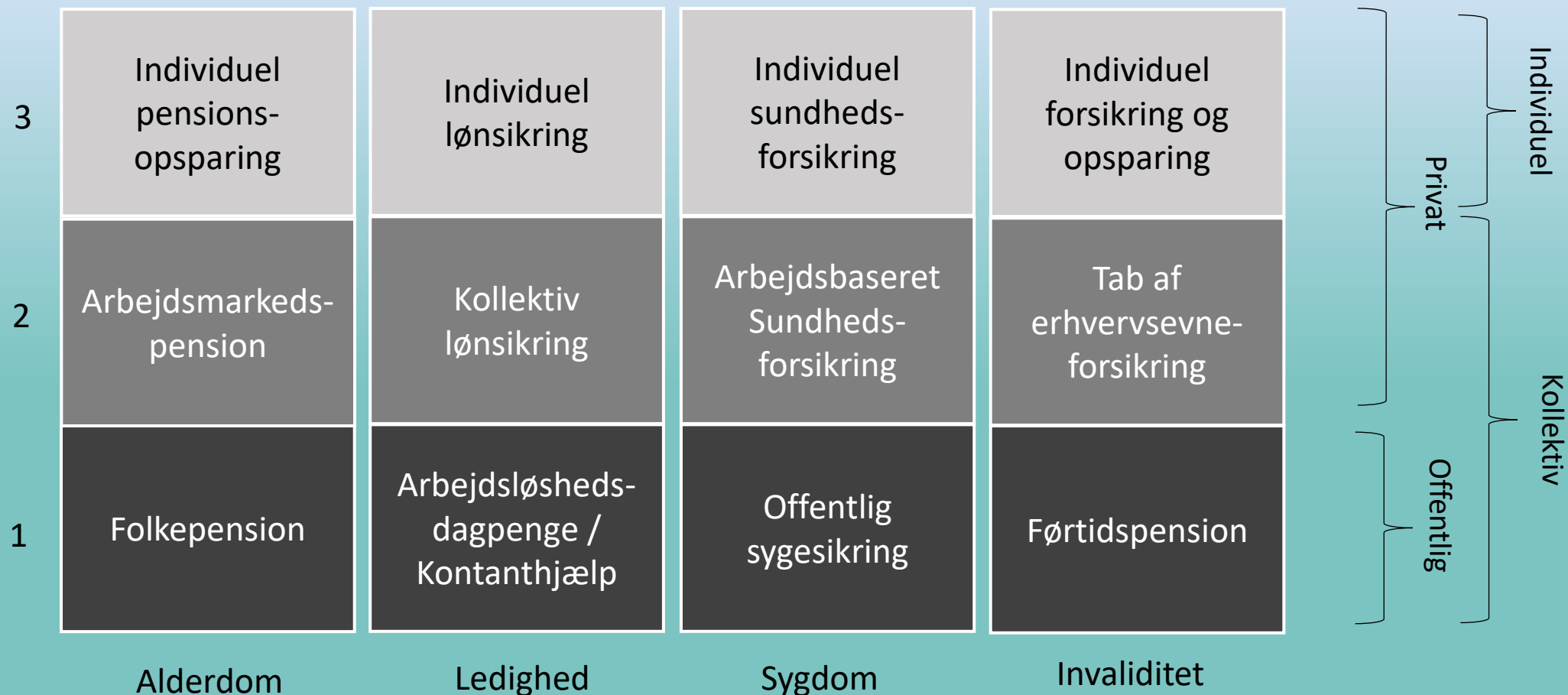
Drivkræfterne bag den private velfærd

- set med borgerens øjne

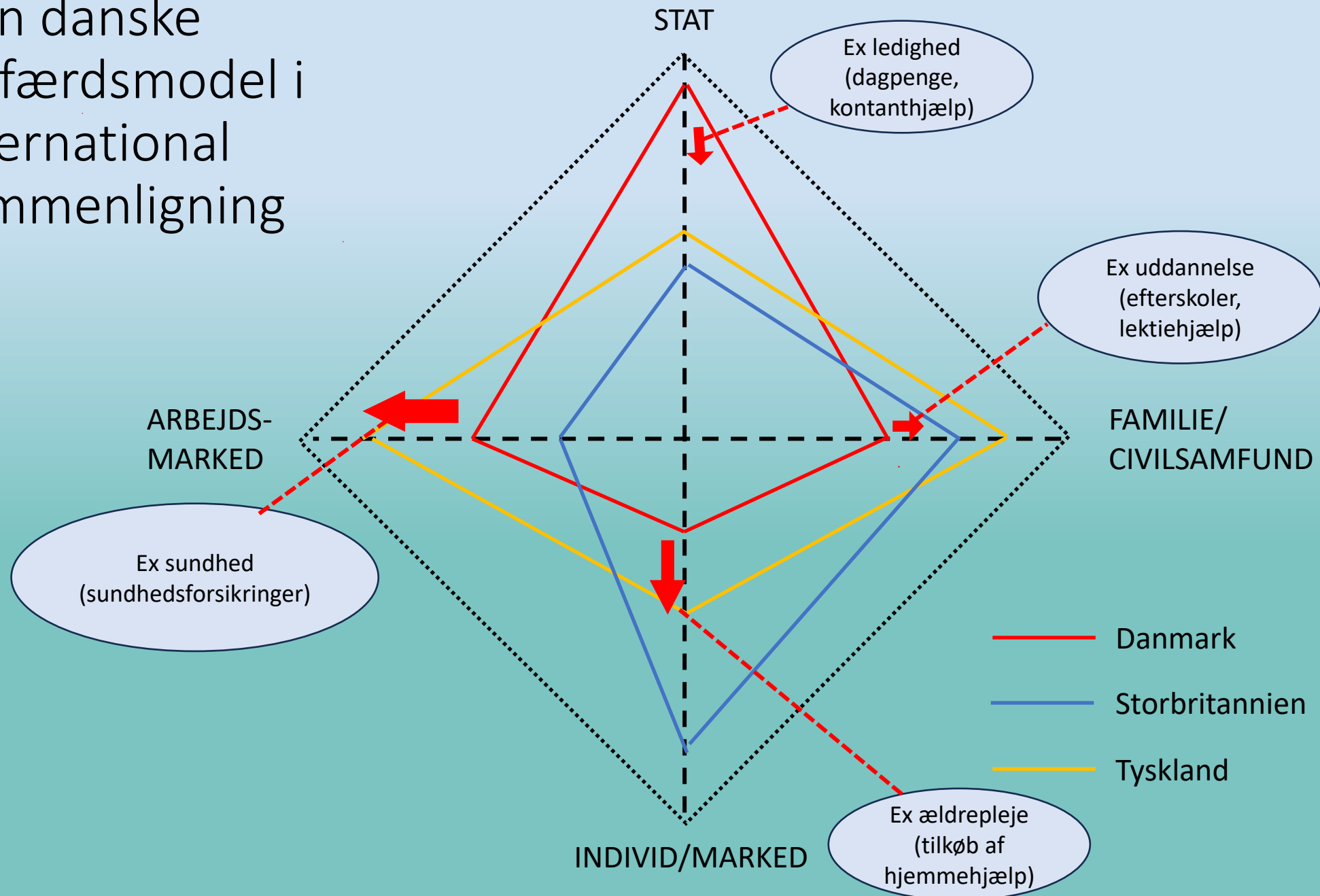
Behov for...	Eksempel
Mere mængde	Pension, lønsikring, Tab af erhvervsevne forsikring
Højere kvalitet	Lektiehjælp, privat jordemoderservice
Hurtige leverance og tilgængelighed	Sundhedsforsikring, online læge
Lukke huller (ydelsen findes ikke)	Tandlæge, efterskole, stressbehandling
Andet indhold end det offentlige produkt	Privat skole, friplejehjem

Velfærdsmiks i tre lag

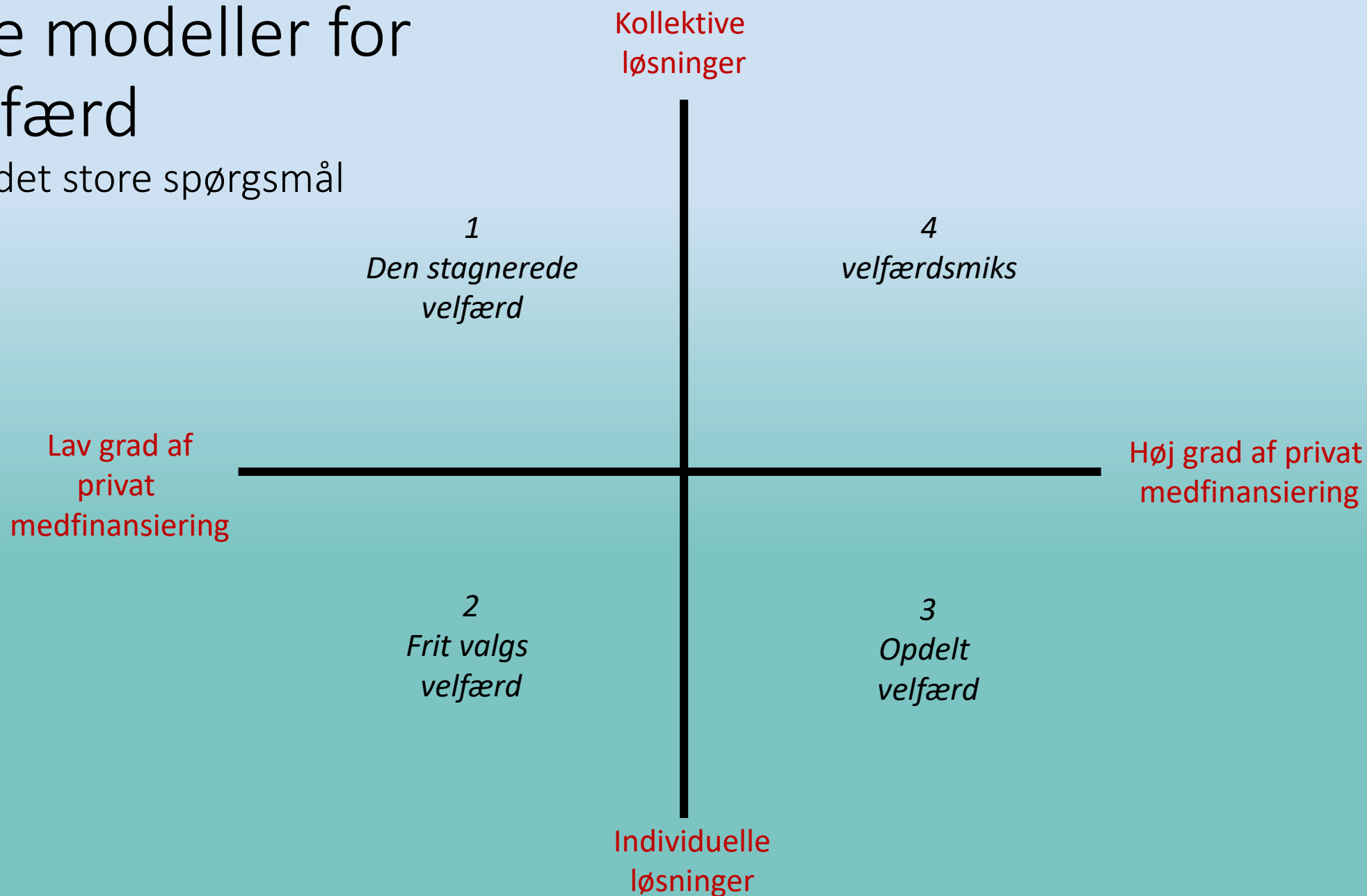

Den danske velfærdsmodel i international sammenligning

Fire modeller for velfærd

- og det store spørgsmål

Håb og bekymringer

- Ydelsen kan målrettes forskellige behov, præferencer og risici
- Ydelse kan i visse tilfælde noget andet end offentlig
- Pengene er sat af til formålet, måske opsparet, og kan (næsten) ikke omprioriteres
- Aflaster forventningspres
- og måske er betalingsviljen højere.....
- Undergraver vi den universelle velfærdsmodel?
- Øger vi uligheden og skaber A- og B-hold?
- Stjæler den private velfærd arbejdskraften fra det offentlige?
- Sker der overbehandling?

Et konkret eksempel

– kollektiv opsparing til ældrepleje

Ældrepleje

1. Opsparing til fremtidige behov (fondsfinansiering)
2. Tilskud fra det offentlige (solidarisk)
3. Aflastning af forventningspres fra befolkning
4. Effektive og kontrollerede indkøb (skala)
5. Målretning og prioritering (arbejdsdeling off/priv))
6. Mere til flere

NYE VEJE FOR UDSATTE UNGE OG VOKSNE

Spor 2 – Styrket forebyggelse

19 anbefalinger i fem spor

- 1 Udgiftsudviklingen
- 2 Styrket forebyggelse
- 3 Fokus på kerneopgave
- 4 Virksom socialpolitik
- 5 Progression og livskvalitet

EKSPERTUDVALGET PÅ
SOCIALOMRÅDET

Deludfordring 1 Manglende viden

Manglende viden om afledte effekter kan være en barriere for at igangsætte forebyggende indsatser.

Opbygning og udbredelse af viden om forebyggende indsatser

Deludfordring 2 Ufleksibel lovgivning

Eksisterende lovgivningen kan gøre det svært at sætte hurtigt og effektivt ind.

Øget fleksibilitet for tilpasning af forebyggende indsatser efter barnets lov

Deludfordring 3 Komplekse overgange

Udsatte unge står oftere uden for arbejdsmarkedet som voksne.

Større fokus på understøttelse af overgangen til voksenlivet for udsatte unge

Deludfordring 4 Høste-så-problematik

Høje udgifter på kort sigt og langsigtede gevinster, måske i andre forvaltninger.

Etablering af en statslig resultatsfond

En for alle – alle for en

- Udvide fællesskaber knyttet til arbejdsmarkedstilknytning
- Sikre ønsket samspil mellem offentlige og private lag
 - Samspil, ikke modspil
 - Mindske uønsket konkurrence og free-riding
- Særligt for det offentlige:
 - Hvad kan og bør det offentlige tage sig af?
 - Fællesskabet for alle (almen)
 - Fællesskabet for dem udenfor andre fællesskaber (special)
- Øge samspil med det lokale civilsamfund og erhvervsliv

Tak for ordet – spørgsmål og kommentarer?

